

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

L. A. GEELHOED

8 päivänä syyskuuta 2005¹

I Johdanto

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Yhteisön lainsäädäntö

1. Ensisijainen kysymys nyt esillä olevassa asiassa on, katsotaanko rakennusalan tuotteita koskeva kansallinen hyväksymismenettely, jossa ei oteta huomioon muiden jäsenvaltioiden varmentamiselinten myöntämiä hyväksymistodistuksia, toimenpiteeksi, joka saattaa voimaan rakennusalan tuotteiden suunniteltuun käyttötarkoitukseen sopivuuden varmistamista koskevan direktiivin 89/106² 2 artiklan 1 kohdassa säädetyn jäsenyysvelvoitteen, vai muodostaako se sen sijaan tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavan, EY 28 artiklassa kielletyn toimenpiteen.

2. Direktiivissä 89/106 annetaan oikeussäännöt, joiden nojalla voidaan sallia rakennusalan tuotteiden vapaa liikkuvuus yhteisössä. Direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa ”rakennusalan tuotteiksi” määritellään kaikki ”tuotteet, jotka valmistetaan käytettäväksi pysyvinä osina rakennuskohteissa mukaan lukien sekä talon- että maanrakennustyöt”.

3. Direktiivin 89/106 2 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että rakennusalan tuotteet voidaan saattaa markkinoille vain, jos ne sopivat suunniteltuun käyttöön eli jos ne ovat ominaisuuksiltaan sellaisia, että rakennuskohde, johon tuotteet liitetään, asennetaan, käytetään tai sijoitetaan, täyttää 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset, jos rakennuskohde on suunniteltu ja rakennettu asianmukaisesti. Nämä olennaiset vaatimukset, joilla voi olla vaikutusta tuotteen tekniikkiin ominaisuuksiin, on annettu tavoitteina

1 — Alkuperäinen kieli: englanti.

2 — Rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annettu neuvoston direktiivi 89/106/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivien 87/404/ETY (yksinkertaiset paineastiat), 88/378/ETY (lelujen turvallisuus), 89/106/ETY (rakennusalan tuotteet), 89/336/ETY (sähkömagneettinen yhteensopivuus), 89/392/ETY (koneet), 89/686/ETY (henkilönsuojaimet), 90/384/ETY (muut kuin itsetoimivat vaa'at), 90/385/ETY (aktiiviset implantoitavat lääkinälliset laitteet), 90/396/ETY (ETY (kaasumaisia polttoaineita käyttävät laitteet), 91/263/ETY (telepäätelaitteet), 92/42/ETY (uudet nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita käyttävät kuumavesikattilat) ja 73/23/ETY (tietyllä jännitealueella toimivat sähkölaitteet) muuttamisesta 22 päivänä heinäkuuta 1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/68/ETY (EYVL L 220, s. 1) (jäljempänä direktiivi 89/106).

direktiivin liitteessä I. Nyt käsiteltävänä olevan asian kannalta riittää viittaus vaatimukseen, jonka mukaan rakennuskohde on suunniteltava ja rakennettava siten, ettei siitä aiheudu sen käyttäjille tai naapureille hygieniä- tai terveysriskiä erityisesti veden tai maaperän saastumisen tai myrkyttymisen vuoksi.³

jäsenvaltioille ne kansalliset tekniset eritel-
mät, joiden voidaan katsoa vastaavan 3 artik-
lassa tarkoitettuja olennaisia vaatimuksia.

5. Direktiivin 89/106 6 artiklan 1 ja 2 koh-
dassa säädetään seuraavaa:

4. Direktiivin 89/106 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti standardeja ja teknisiä hyväksy-
misiä nimitetään tässä direktiivissä teknisiksi
eritelmiksi. Direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa
säädetään, että jäsenvaltioiden on katsottava
tuotteiden soveltuvan suunniteltuun tarkoi-
tukseensa, kun ne ominaisuuksiltaan ovat
sellaisia, että rakennuskohde niitä käyttäen
täyttää 3 artiklassa tarkoitettut olennaiset
vaatimukset, jos kohde on suunniteltu ja
rakennettu asianmukaisesti ja tuotteissa on
EY-merkki, joka ilmaisee, että tuotteet ovat
niiden asiaa koskevien kansallisten standar-
dien mukaisia, jotka vastaavat yhdenmukais-
tettuja standardeja, tai eurooppalaisen tekni-
sen hyväksymisen mukaisia tai, jos yhden-
mukaistettuja eritelmiä ei ole, saman
säännöksen 3 kohdassa tarkoitettujen kan-
sallisten teknisten eritelmien mukaisia. Vii-
meksi mainitussa 3 kohdassa jäsenmaille
annetaan mahdollisuus toimittaa komissiolle
ne kansalliset tekniset eritelmänsä, joiden ne
katsovat täyttävän 3 artiklassa tarkoitettut
olennaiset vaatimukset. Komissio ilmoittaa

"1. Jäsenvaltiot eivät saa estää tämän direk-
tiivin säännösten mukaisten tuotteiden
vapaata liikkuvuutta, saattamista markki-
noille tai käyttöä alueellaan.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että
näiden tuotteiden käyttöä suunniteltuun
tarkoitukseensa ei estetä säännöillä tai
ehdoilla, joita asettavat julkiset laitokset
taiikka monopoliasemansa nojalla julkisena
yrityksenä tai julkisena laitoksena toimivat
yksityiset.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia muiden
kuin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen
tuotteiden saattamisen markkinoille alueel-
laan, jos ne täyttävät perustamissopimuksen
mukaiset kansalliset säännökset, kunnes II ja
III luvuissa tarkoitetuissa eurooppalaisissa
teknisissä eritelmissä toisin säädetään.
Komissio ja 19 artiklassa mainittu komitea

3 — Rakennuskohteita koskevat olennaiset vaatimukset liittyvät
seuraaviin asioihin: mekaaninen lujuus ja vakavuus; palotur-
vallisuus; hygienia, terveys ja ympäristö; käyttöturvallisuus;
meluntorjunta; energiansaasto ja lämmöneristys.

valvovat ja tarkastelevat säännöllisesti eurooppalaisten teknisten eritelmien kehitystä. — ”

6. Direktiivin 89/106 16 artiklassa säädetään seuraavasta erityismenettelystä, kun jollekin tietylle tuotteelle ei ole olemassa teknisiä eritelmiä:

”1. Jos jollekin tietylle tuotteelle ei ole 4 artiklassa tarkoitettuja teknisiä eritelmiä, voi tuotteen määrämana oleva jäsenvaltio yksittäistapauksessa pyynnöstä todeta tuotteen olevan voimassa olevien kansallisten säännösten mukainen, jos tuote osoittautuu hyväksytyksi hyväksytyn tarkastuslaitoksen tuotetta valmistavassa jäsenvaltiossa tekemissä testeissä ja tarkastuksissa, jotka on tehty tuotteen määrämana olevan jäsenvaltion voimassa olevia tai tämän vastaaviksi tunnustamien menetelmien mukaan.

2. Tuotetta valmistavan jäsenvaltion on ilmoitettava tuotteen määrämana olevalle jäsenvaltiolle, jonka säännösten mukaisesti testit ja tarkastukset on tehtävä, se tarkastuslaitos, jonka se aikoo hyväksyä tähän tehtävään. Tuotteen määrämana olevan jäsenvaltion ja tuotetta valmistavan jäsenvaltion on annettava toisilleen kaikki tarvittavat tiedot. Tuotetta valmistavan jäsenvaltion on tietojen vaihdon perusteella hyväksyttävä näin nimetty tarkastuslaitos. Jos jäsenvaltiolla on asian suhteen epäilyjä, sen on perusteltava kantansa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että hyväksytyt tarkastuslaitokset antavat toisilleen kaiken tarvittavan avun.

4. Jos jäsenvaltio toteaa, että hyväksytty tarkastuslaitos ei suorita testejä ja tarkastuksia jäsenvaltion kansallisten säännösten mukaan asianmukaisesti, sen on ilmoitettava tästä sille jäsenvaltiolle, jossa tarkastuslaitos on hyväksytty. Tämän jäsenvaltion on kohdullisessa ajassa ilmoitettava edellä tarkoitettun ilmoituksen tehneelle jäsenvaltiolle, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty. Jos ilmoituksen tehnyt jäsenvaltio ei pidä toimenpiteitä riittävinä, se voi kieltää kysymyksessä olevan tuotteen saattamisen markkinoille ja käytön tai asettaa sille erityisehtoja. Jäsenvaltion on ilmoitettava tästä toiselle jäsenvaltiolle ja komissiolle.”

7. Direktiivin 89/106 17 artiklassa todetaan seuraavaa:

”Määrämana olevien jäsenvaltioiden on pidettävä tuotetta valmistavassa jäsenvaltiossa 16 artiklassa tarkoitettun menettelyn mukaisesti annettuja kertomuksia, selosteita ja todistuksia saman arvoisina kuin vastaavia kansallisia asiakirjoja.”

8. Päätöksessä N:o 3052/95 säädetään tietojenvaihtomenettelystä, joka koskee jäsenvaltioiden käyttöön ottamia tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poik-

keavia toimenpiteitä.⁴ Päätöksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos jäsenvaltio estää jonkin tietyn toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistetun kaupan pidetyn tai vapaassa vaihdannassa olevan tuotemallin tai -tyypin vapaan liikkuvuuden tai markkinoille saattamisen, sen on ilmoitettava tästä toimenpiteestä viipymättä komissiolle, jos sen välittömänä tai välillisenä seurauksena on:

- yleinen kielto,
- markkinoille saattamista koskevan luvan epääminen,
- kyseisen tuotemallin tai -tyypin muuttaminen sen markkinoille saattamiseksi tai markkinoilla pysyttämiseksi tai
- markkinoilta poistaminen.”

⁴ — Tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 3052/95/EY (EYVL L 321, s. 1) (jäljempänä päätös N:o 3052/95).

9. Päätöksen N:o 3052/95 3 artiklan 2 kohdassa säädetään, että komissiolle ilmoittamista koskevaa velvoitetta ei sovelleta muun muassa toimenpiteisiin, jotka on toteutettu yksinomaan yhteisön yhdenmukaistamissäännöksiä sovellettaessa eikä toimenpiteisiin, joista ilmoitetaan komissiolle erityisten säännösten nojalla.

10. Päätöksen N:o 3052/95 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että 1 artiklassa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä riittävän yksityiskohtaisella tavalla sekä selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa ja että määrätty tiedot on toimitettava 45 päivän kuluessa päivästä, jolloin toimenpide on toteutettu.

B Kansallinen lainsäädäntö

11. Elokuun 7 päivänä 1951 annetulla Decreto-Lei-asetuksella nro 38/382 annetun Portugalin kaupunkirakennusta koskevan yleisen lainsäädännön (Regulamento Geral das Edificações Urbanas; jäljempänä Decreto-Lei-asetus nro 38/382) 17 §:ssä säädetään, että sellaisten uusien rakennusalan tuotteiden tai rakennustapojen käytölle, joille ei ole olemassa virallisia eritelmiä tai joista ei ole tarpeeksi käytännön kokemusta, on saatava Kansallisen maanrakennusviraston (Laboratório Nacional de Engenharia Civil, jäljempänä LNEC) puoltava lausunto tai hyväksyntä.

12. Kahden 2.11.1970 ja 7.4.1971 annetun ministeriön asetuksen nojalla (jäljempänä ministeriön asetukset) vedenjakeluverkon rakentamiseen saa käyttää ainoastaan LNEC:n hyväksymiä muovimateriaaleja.

kanssa LNEC:llä oli yhteistyösopimuksia tällä alalla.⁵

III Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

13. Komissio vastaanotti huhtikuussa 2000 kantelun portugalilaiselta yritykseltä, jolta valvontaelin Empresa Pública de Águas de Lisboa (jäljempänä EPAL) oli evännyt tarvittavan luvan Italiasta ja Espanjasta tuotujen polyeteeniputkien asentamiseen erään rakennuksen vesijohtoputkistoon sillä perusteella, että putket eivät olleet LNEC:n hyväksymiä. Kantelijan mukaan putket oli jo hyväksytty molemmissa kyseisistä jäsenvaltioista, ja niille oli myönnetty Istituto Italiano dei Plasticin (jäljempänä IIP) ja Asociación Española de Normalización y Certificaciónin (jäljempänä AENOR) hyväksymistodistukset. Yritys haki siis todistuksille LNEC:n vastavuustodistusta. Toukokuun 26 päivänä 2000 päivätyssä kirjeessään LNEC kuitenkin ilmoitti kantelijalle, että hänen pyyntönsä oli hylättävä, koska IIP ei ollut European Association for Technical Approval in Constructionin (jäljempänä UEATC) jäsen eikä se kuulunut niihin laitoksiin, joiden

14. Komissio ilmoitti Portugalin viranomaisille 12.9.2000 lähettämässään virallisessa huomautuksessa ja myöhemmin 16.5.2001 lähettämässään perustellussa lausunnossa, että asettamalla toisista jäsenvaltioista tuodut polyeteeniputket Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 §:n mukaiseen hyväksymismenettelyyn ottamatta huomioon muiden jäsenvaltioiden varmentamiselinten myöntämiä hyväksymistodistuksia Portugali oli rikkonut EY 28 ja EY 30 artiklassa tarkoitettuja velvoitteitaan. Jättämällä lisäksi ilmoittamatta komissiolle tällaisesta toimenpiteestä se rikkoi myös päätöksen N:o 3052/95 1 artiklassa ja 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja velvoitteitaan. Komissio katsoi, etteivät Portugalin esittämät perustelut tämän menettelyn yhteensopivuudesta yhteisön lainsäädännön kanssa olleet tyydyttäviä, joten se nosti EY 226 artiklan nojalla 2.10.2003 nyt esillä olevan kanteen.

15. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

- 1) toteaa, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut EY 28 ja EY 30 artiklan ja

⁵ — LNEC ei nähtävästi viitannut AENOR:n myöntämään todistukseen. Portugalin hallituksen mukaan tätä todistusta ei ollut toimitettu LNEC:lle.

tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 3052/95/EY 1 artiklan ja 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on 7.8.1951 annetun Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 §:n nojalla vaatinut, että muista jäsenvaltioista tuotujen polyeteeniputkien on käytävä läpi hyväksymismenettely, ottamatta huomioon näiden valtioiden myöntämiä hyväksymistodistuksia, eikä se ole ilmoittanut tästä toimenpiteestä komissiolle

IV Tapauksen tarkastelu

17. Nyt esillä olevassa asiassa on ensiksi selvitettävä, kattavatko direktiivin 89/106 säännökset vesijohtoputkistoissa tai -verkoissa käytettyihin polyeteeniputkiin sovellettavan hyväksymismenettelyn, josta on säädetty Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 §:ssä ja ministeriön asetuksissa. Jos vastaus on kielteinen, on seuraavaksi tutkittava, onko menettely yhteensopiva EY 28 ja EY 30 artiklan kanssa. Vasta sen jälkeen käsitellään sitä, onko menettely yhdenmukainen päätöksessä N:o 3052/95 tarkoitetun ilmoitusmenettelyn kanssa.

A Direktiivi 89/106

- 2) velvoittaa Portugalin tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

16. Komissio ja Portugalin hallitus selvensivät myöhemmin kantojaan 9.6.2005 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä.

18. Tässä yhteydessä komissio huomauttaa, että vaikka kyseessä olevat polyeteeniputket ovatkin direktiivin 89/106 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja rakennusalan tuotteita, niihin ei kuitenkaan sovelleta direktiivin 4 artiklassa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja standardeja. Koska näille tuotteille ei Portugalissa ole mitään standardeja tai teknisiä eritelmiä ja koska LNEC:n suorittama varmentaminen koskee kokonaisia vesijohtoputkistoja eikä varsinaisesti putkia, direktiivin 89/106 16 artiklassa tarkoitetut erityismenettelyn soveltamisen edellytykset eivät komission mielestä täyty tässä tapauksessa. Sen mukaan Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 §:ssä ja ministeriön asetuksissa

tarkoitettua kyseisiä putkia koskevaa menettelyllistä vaatimusta on siis tarkasteltava EY 28 ja EY 30 artiklan perusteella.

19. Portugalin hallitus väittää, että kyseisten kansallisten säännösten tarkoituksena on saattaa voimaan direktiivin 89/106 2 artiklassa säädetty tavoitteet. Koska kyseessä oleville putkille ei ole yhdenmukaistettuja standardeja eikä eurooppalaisia tai eurooppalaisella tasolla tunnustettuja kansallisia teknisiä eritelmiä, on Portugalin tasavallalla oikeus alistaa ne hyväksymismenettelyyn, jollaisesta säädetään Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 §:ssä sekä ministeriön asetuksissa.

20. Mitä tulee yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka nojalla jäsenvaltio ei voi vaatia testejä ja tarkastuksia, jos tällaiset testit ja tarkastukset on jo tehty toisessa jäsenvaltiossa ja niiden tulokset ovat saatavilla, Portugalin tasavalta väittää, että kyseiset rakennusalan tuotteita koskevat periaatteet on ilmaistu direktiivin 89/106 16 artiklassa tarkoitettussa erityismenettelyssä. Nyt esillä olevassa asiassa Italian tasavalta ei tuotetta valmistavana jäsenvaltiona kuitenkaan soveltanut 16 artiklan mukaista menettelyä. Se ei pyytänyt Portugalin tasavallalta tietoa polyeteeniputkien ja putkiverkkojen hyväksymisessä sovelletuista menetelmistä ja vaatimuksista, eikä se ilmoittanut Portugalin hallitukselle, mikä italialainen tarkastuslaitos oli toimivaltainen varmentamaan näiden tuotteiden vastaavuuden

Portugalin säännösten kanssa. Näin ollen LNEC:llä ei ollut tilaisuutta tehdä yhteistyötä IIP:n kanssa. Portugalin hallitus katsoo, että väite, jonka mukaan kyseessä olevat putket voitaisiin hyväksyä ainoastaan IIP:n myöntämien hyväksymistodistusten perusteella, merkitsisi sitä, että Portugalin tasavalta on velvollinen hyväksymään minkä tahansa tarkastuslaitoksen myöntämän minkä tahansa todistuksen riippumatta siitä, onko takeita kyseessä olevien tuotteiden sopivuudesta. Juuri tätä direktiivillä 89/106 pyritään välttämään.

21. Portugalin hallitus väittää joka tapauksessa, että sillä on direktiivin 16 artiklan nojalla oikeus vastustaa sellaisten rakennusalan tuotteiden markkinoille saattamista, joille ei ole olemassa kansallisia teknisiä eritelmiä, jos niitä ei ole hyväksytty kyseessä olevassa säännöksessä säädetyn menettelyn mukaisesti.

22. Portugalin hallitus lisää, ettei se ole direktiivin 89/106 17 artiklan nojalla velvollinen hyväksymään toisten jäsenvaltioiden myöntämiä kertomuksia, selosteita ja todistuksia, elleivät niitä ole myöntäneet jäsenmaiden toimivaltaiset tarkastuslaitokset, jotka myös Portugali määräämään olevana jäsenvaltiona on tunnustanut, ja ellei niitä ole valmisteltu Portugalissa voimassa olevien kansallisten säännösten tai sen vastaaviksi tunnustamien säännösten mukaisesti.

23. Ensiksi on tarkasteltava Portugalin hallituksen väitettä, jonka mukaan hyväksymismenettelyn tavoitteena on direktiivin 89/106 2 artiklan voimaan saattaminen. Kyseisessä artiklassa jäsenvaltiot veloitetaan toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistukseen, että rakennusalan tuotteet voidaan saattaa markkinoille vain, jos ne sopivat suunniteltuun käyttöön eli jos ne ovat ominaisuuksiltaan sellaisia, että rakennuskohde, johon tuotteet liitetään, asennetaan, käytetään tai sijoitetaan, täyttää 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset, jos rakennuskohde on suunniteltu ja rakennettu asianmukaisesti. Tämä on Portugalin hallituksen mukaan direktiivin 89/106 päätavoite, vaikka se tunnustaa, että direktiivillä pyritään myös sovittamaan yhteen rakennuksia ja rakennuskohteita koskevien olennaisien vaatimusten noudattamisen varmistaminen ja tavaroiden vapaa liikkuvuus.

24. En pidä tätä perustelua vakuuttavana ja katsonkin, että direktiivin 89/106 ensisijaisena tavoitteena on luoda tarvittava toimintakehys rakennusalan tuotteiden kaupan vapauttamiseksi yhteisössä.

25. Direktiivi 89/106 hyväksyttiin EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklan (josta on tullut EY 95 artikla) perusteella nimenomaisesti osana ohjelmaa, jonka tavoitteena oli sisämarkkinoiden loppuunsaattaminen

vuoteen 1992 mennessä.⁶ Kuten direktiivin johdanto-osassa todetaan, talon- ja maanrakentamiselle asetetuilla turvallisuutta, lujuutta ja energiataloutta koskevilla vaatimuksilla on suora vaikutus käytettävien rakennusalan tuotteiden ominaisuuksiin ja ne heijastuvat edelleen kansallisiin tuotestandardeihin. Jäsenvaltioissa sovellettujen standardien erot vaikeuttavat näiden tuotteiden kauppaa yhteisössä.⁷

26. Direktiivin 89/106 päätavoitteena on näiden rajoitusten poistaminen luomalla olosuhteet, jotka mahdollistavat rakennusalan tuotteiden vapaan kaupan yhteisössä. Tähän päästään luomalla yhteisön laajuiset olennaiset vaatimukset, joita sovelletaan rakennuksiin ja rakennuskohteisiin, joissa rakennusalan tuotteita on tarkoitus käyttää. Näistä vaatimuksista säädetään direktiivin 3 artiklassa sekä sen liitteessä I. Nämä olennaiset vaatimukset ovat sanamuodoltaan yleiset, ja ne toteutetaan käytännössä rakennusalan tuotteita koskevien teknisten eritelmien muodossa. Niihin kuuluvat a) yhdenmukaistetut standardit ja niitä vastaavat kansalliset standardit, b) eurooppalaiset tekniset hyväksymiset ja c) kansalliset tekniset eritelmat (jäljempänä tekniset eritelmat),

6 — Vrt. direktiivin johdanto-osan neljäs perustelukappale: "Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 1985 hyväksymän sisämarkkinoiden toteuttamista koskevan valkoisen kirjan 71 kohdassa todetaan, että yleisten toimintaperiaatteiden puitteissa erityistä huomiota kiinnitetään tiettyihin aloihin rakennusalan mukaan lukien; kaupan tekniset esteet rakennusalanalla on poistettava, jollei niitä voida poistaa tunnustamalla vastavuoroisesti jäsenvaltioiden samanarvoisuus, noudattaen 7 päivänä toukokuuta 1985 annetussa neuvoston päätöslauselmassa vahvistettua uutta lähestymistapaa, jonka mukaan on määriteltävä turvallisuudesta ja muista yleisen edun kannalta tärkeitä nakokohdista johtuvat olennaiset vaatimukset, alentamalla jäsenvaltioissa voimassa olevaa ja perusteltua turvallisuuden tasoa".

7 — Ks. direktiivin johdanto-osan toinen ja kolmas perustelukappale.

joiden on yhteisön tasolla tunnustettu olevan yhdenmukaisia olennaisten vaatimusten kanssa (direktiivin 89/106 4 artikla). Jäsenvaltioiden on katsottava, että sellaiset rakennusalan tuotteet, jotka ovat näiden teknisten eritelmien mukaisia ja saavat siten käyttää EY-merkkiä, ovat ominaisuuksiltaan sellaisia, että rakennuskohde niitä käyttäen täyttää olennaiset vaatimukset, jos kohteet on suunniteltu asianmukaisesti. Direktiivin 89/106 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa estää tämän direktiivin määräykset täyttävien tuotteiden vapaata liikkuvuutta, saatamista markkinoille tai käyttöä alueellaan.

27. Direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa säädetään niistä tuotteista, jotka jäävät tämän järjestelmän soveltamisalan ulkopuolelle, koska ne eivät ole direktiivin 89/106 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen teknisten eritelmien mukaisia, että jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia niiden saattamisen markkinoille alueellaan, jos ne täyttävät perustamissopimuksen mukaiset kansalliset säännökset, kunnes eurooppalaisissa teknisissä eritelmissä toisin säädetään. Direktiivin 16 artiklassa säädetään lisäksi näitä tuotteita koskevasta erityismenettelystä esittämällä edellytykset, joiden mukaisesti määräämään oleva jäsenvaltio voi todeta toisesta jäsenvaltiosta tuotujen tuotteiden olevan voimassa olevien kansallisten säännösten mukaisia.

28. Direktiivissä 89/106 säädetyn järjestelmän kuvailun tarkoituksena oli osoittaa, ettei direktiivin ensisijaisena tavoitteena varsinaisesti ole 3 artiklan olennaisten vaatimusten noudattamisen varmistaminen. Rakennuksia ja rakennuskohteita koskevien vaatimusten tavoitteena on pikemminkin luoda yhteinen perusta etujen suojelemiseksi ja poistaa näin sellaiset rakennusalan tuotteiden kaupan rajoitukset, joita muuten voisi syntyä eri jäsenvaltioiden tarjoaman suojelun tason erojen vuoksi. Tarve varmistaa olennaisten vaatimusten noudattaminen ei sinänsä riitä perusteeksi sellaisten kansallisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla rajoitetaan sellaisten rakennusalan tuotteiden tuontia tai käyttöä, jotka jäävät 26 kohdassa kuvatun järjestelmän ulkopuolelle. Tällaisia toimenpiteitä, mukaan lukien Portugalin polyeteeniputkiin soveltamaa hyväksymismenettelyä, on siis tutkittava direktiivin 89/106 6 artiklan 2 kohdan ja 16 artiklan perusteella.

29. Käsittelen ensiksi direktiivin 89/106 16 artiklaa, koska se on yksityiskohtaisempi. Kyseiseen säännökseen sisältyvässä sellaisia tuotteita koskevassa erityismenettelyssä, joille ei ole olemassa teknisiä eritelmiä, veloitetaan määräämään oleva jäsenvaltio toteamaan tuotteen olevan voimassa olevien kansallisten säännösten mukainen, jos tuote on hyväksytty tuotetta valmistavan jäsenvaltion hyväksytyn tarkastuslaitoksen toteuttamissa testeissä ja tutkimuksissa, jotka on tehty määräämään olevassa jäsenvaltiossa voimassa olevia menetelmiä tai sen vastaväna pitämiä menetelmiä noudattaen. Tuo-

tetta valmistavan jäsenvaltion on ilmoitettava tuotteen määrämääränsä olevalla jäsenvaltiolle, jonka säännösten mukaisesti testit ja tutkimukset on tehtävä, se tarkastuslaitos, jonka ensiksi mainittu jäsenvaltio aikoo hyväksyä tähän tehtävään. Molempien jäsenvaltioiden on annettava toisilleen kaikki menettelyä varten tarvittava tieto.

30. Sekä komissio että Portugalin tasavalta näyttävät olevan samaa mieltä siitä, ettei kyseisellä erityismenettelyllä ole merkitystä pääasian kannalta joko siksi, ettei se sovellettu tähän tapaukseen, tai siksi, ettei sitä yksinkertaisesti ole sovellettu. Komissio huomauttaa, ettei Portugalissa ole kyseessä oleville polyeteeniputkille minkäänlaisia eritelmiä, joiden perusteella Italiassa ja Espanjassa olisi voitu toteuttaa mahdollisia testejä. Myös Portugalin hallitus myöntää tämän ja huomauttaa, että hyväksymistodistus, jolle haettiin vastaavuustodistusta, koski ainoastaan putkia eikä vesijohtoputkistoa. Se huomauttaa myös, että vaikka tuotetta valmistavan jäsenvaltion olisi ilmoitettava määrämääränsä olevalla jäsenvaltiolle niistä tarkastuslaitoksista, jotka on hyväksytty tekemään olennaiset testit ja tutkimukset, mitään tällaista tietojenvaihtoa ei kansallisten viranomaisten välillä koskaan tapahtunut.

31. Molempien osapuolten esittämien syiden perusteella en pidä tarpeellisenä tarkastella tämän enempää direktiivin 89/106 16 artiklan merkitystä sen arvioimisessa, noudattivatko Portugalin viranomaiset yhteisön lainsäädäntöä evätessään luvan kyseessä olevien polyeteeniputkien käytöltä.

32. Vaikka komissio ei yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamassaan kannekirjelmässä ottanutkaan esille sitä, olivatko Portugalin viranomaiset direktiivin 89/106 6 artiklan 2 kohdan mukaan velvollisia sallimaan sekä Italiassa että Espanjassa hyväksytyjen polyeteeniputkien käytön, suullisissa käsittelyssä tästä heräsi kuitenkin kysymys. Kuten edellä todettiin, tässä artiklassa säädetään, että "jäsenvaltiot voivat — — sallia muiden kuin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden saattamisen markkinoille alueellaan, jos ne täyttävät perustamissopimuksen mukaiset kansalliset säännökset, kunnes — — eurooppalaisissa teknisissä eritelmissä toisin säädetään".

33. Lähemmin tarkasteltuna kyseessä oleva säännös vaikuttaa melko monitulkintaiselta, koska ei ole täysin selvää mihin "perustamissopimuksen mukaisiin kansallisiin säännöksiin" siinä viitataan. Viitataanko käsitteellä tuotetta valmistavan jäsenvaltion (Italia ja Espanja), määrämääränsä olevan jäsenvaltion (Portugali) vai kenties molempien säännöksiin?

34. Mikäli tarkoitetaan vain tuotetta valmistavan jäsenvaltion säännöksiä, tämä johtaisi siihen, että sääntelemättömiin tuotteisiin sovellettaisiin vapaampaa järjestelmää kuin tuotteisiin, jotka noudattavat teknisiä eritelmiä ja joilla on EY-merkki. Tällainen tulkinta olisi myös ristiriidassa direktiivin 16 artiklassa tarkoitettun erityismenettelyn kanssa, sillä artiklassa säädetään, että tuotetta valmistavassa jäsenvaltiossa tehtävät testit ja tutkimukset on suoritettava määrämääränsä olevassa jäsenvaltiossa voimassa olevia menetelmiä noudattaen.

35. Jos toisaalta tarkoitetaan määrämana olevan jäsenvaltion säännöksiä, päädyttäisiin siihen itsestään selvään tulokseen, että kansallisille markkinoille sallitaan tuoda tuotteita, jotka ovat yhdenmukaisia voimassa olevien kansallisten säännösten kanssa.

36. Päättelen siis, että direktiivin 89/106 6 artiklan 2 kohtaan sisältyvällä käsitteellä ”perustamissopimuksen mukaiset kansalliset säännökset” on ymmärrettävä tarkoitettavan mitä tahansa kansallista säännöstä, jota tuotteeseen voidaan soveltaa. Tähän kuuluvat sekä tuotetta valmistavan jäsenvaltion kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvät tuotteen tuotantoon ja markkinoille saattamiseen kyseisessä jäsenvaltiossa liittyvät säännökset että määrämana olevan jäsenvaltion kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvät kyseessä olevan tuotteen markkinointiin ja käyttöön jäsenvaltiossa liittyvät säännökset. Tällaisia säännöksiä voidaan soveltaa sellaisiin tuotteisiin, joille ei ole teknisiä eritelmiä, sillä edellytyksellä, että ne noudattavat EY 28 ja EY 30 artiklassa tarkoitettuja velvoitteita.

B EY 28 ja EY 30 artikla

37. Komissio väittää, että ennakkolupaa koskeva edellytys muodostaa EY 28 artiklassa kielletyn tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavan toimenpiteen. Perustellessaan toimenpidettä Portugalin viranomaiset eivät ole komission mielestä vakuuttavasti esittäneet, miksi kyseisten

putkien käyttö vaarantaisi ihmisten terveyden ja elämän. Ne ilmoittavat ainoastaan, että putkien valmistusmuoveissa käytettyjä lisäaineita voisi vapautua putkien läpi kuljettavaan veteen.

38. Vaikka jäsenvaltioilla on oikeus vaatia uuden hyväksymismenettelyn soveltamista toisessa jäsenvaltiossa jo hyväksyttyyn tuotteeseen, komissio huomauttaa, että niiden on kuitenkin pyrittävä osaltaan keventämään yhteisön sisäisessä kaupassa suoritettavia tarkastuksia. Tästä seuraa, etteivät kansalliset viranomaiset saa tarpeettomasti vaatia teknisiä tai kemiallisia analyyseja tai laboratorio-kokeita, jos ne on jo suoritettu toisessa jäsenvaltiossa ja niiden tulokset ovat kyseisten viranomaisten käytettävissä tai nämä voivat saada ne pyynnöstä käyttöönsä.⁸ Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti kansallisilla viranomaisilla on velvollisuus ottaa huomioon muissa jäsenvaltioissa tunnustettujen varmentamiselinten myöntämät hyväksymistodistukset, vaikka nämä varmentamiselimet eivät olisikaan UEATC:n jäseniä, ja jos viranomaisilla ei mielestään ole tarpeeksi tietoa voidakseen arvioida näitä hyväksymistodistuksia, niiden on otettava yhteyttä kyseisiin varmentamiselimiin.

⁸ — Asia 272/80, Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten BV, tuomio 17.12.1981 (Kok. 1981, s. 3277, Kok. Ep. VI, s. 267, 14 kohta).

39. Komissio toteaa lisäksi, että on suhteetonta kieltäytyä hyväksymästä kyseisiä putkia sillä perusteella, että kansallisissa säännöksissä säädetään ainoastaan vesijohtoputkistojen eikä yksittäisten putkien hyväksymisestä. Putkien koostumuksesta aiheutuva saastumisuhka olisi havaittavissa myös pelkkiin putkiin sovellettavan hyväksymismenettelyn ansiosta. Lopuksi todettakoon, että Portugalin viranomaisten soveltama menettely ei noudata yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettuja edellytyksiä siitä, että perusvapauksista, kuten tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta, poikkeavan ennakkolupajärjestelmän käyttö on perusteltua vain, jos se perustuu objektiivisiin, syrjimättömiin ja ennalta tiedossa oleviin kriteereihin, jotta kansalliset viranomaiset eivät pysty käyttämään harkintavaltaansa mielivaltaisesti.⁹

40. Portugalin hallitus on tietoinen yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jonka mukaan siinä tapauksessa, että kansallisia lakeja ei ole yhdenmukaistettu, on kyseisten tuotteiden markkinointia koskevien kansallisten oikeussääntöjen eroista aiheutuvat tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitukset yhteisössä hyväksyttävä siltä osin kuin näitä oikeussääntöjä voidaan pitää välttämättöminä erityisesti kansanterveyden suojelua, kuluttajansuojaa ja ympäristönsuojelua koskevien pakottavien vaatimusten täyttämiseksi. Direktiivissä 89/106 ei kuitenkaan ainoastaan säädetä alalla välttämättö-

mästä yhdenmukaistamisesta, vaan siinä myös asetetaan jäsenvaltioille ylimääräisiä velvoitteita, joilla taataan rakennusten turvallisuus valvomalla rakennuksissa käytettävien materiaalien sopivuutta. Direktiivissä ilmaistaan siis konkreettisesti EY 28 ja EY 30 artiklassa määritelty yleisperiaate, jonka mukaan jäsenvaltiot eivät saa toteuttaa toimenpiteitä, joilla rajoitetaan sellaisten tavaroiden vapaata liikkuvuutta, jotka on laillisesti tuotettu toisessa jäsenvaltiossa, elleivät toimenpiteet ole tarpeellisia ja asiaankuuluvia tiettyjen pakottavien vaatimusten suojaamiseksi asianmukaisella tavalla. Portugalin lainsäädännössä vahvistetut polyeteeniputkien käyttöä koskevat vaatimukset eivät siis ole suhteettomia eikä niillä peitellysti syrjitä muista jäsenvaltioista peräisin olevia rakennusalan tuotteita.

41. Tässä asiassa on ensisijaisena kysymys siitä, että Portugalin varmentamiselin LNEC kieltäytyi todistamasta ainakin IIP:n myöntämisen kyseessä olevia polyeteeniputkia koskevan hyväksymistodistuksen vastaavuuden. Kieltäytymisen perusteena oli lähinnä se, ettei IIP ollut UEATC:n jäsen eikä sillä muutenkaan ollut yhteistyösopimusta LNEC:n kanssa. Komission kannekirjelmässä ei käsitellä LNEC:n näihin tuotteisiin soveltamia hyväksymismenettelyjä eikä sen tässä yhteydessä soveltamia standardeja. Asiakirja-aineistossa ei itse asiassa ole mitään viittauksia tällaisten standardien olemassaoloon.

⁹ — Asia C-390/99, Canal Satélite Digital, tuomio 22.1.2002 (Kok. 2002, s. I-607, 35 kohta).

42. On hyödyllistä muistaa, että nyt esillä olevassa asiassa kyseessä olevat tuotteet jäävät direktiivin 89/106 4 artiklan sääntelyn ulkopuolelle, joten näiden tuotteiden osalta toteutettuihin kansallisiin toimenpiteisiin sovelletaan direktiivin 6 artiklan 2 kohdan nojalla EY 28 ja EY 30 artiklassa määriteltyjä tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevia yleisperiaatteita. Nämä periaatteet ovat vakiintuneita, ja ne on esitetty lyhyesti edellä komission ja Portugalin hallituksen väitteitä koskevan esityksen yhteydessä.

43. EY 28 artiklan perusolettamus on, että yhdessä jäsenvaltiossa laillisesti tuotetut ja markkinoidut tuotteet on periaatteessa päästettävä kaikkien jäsenvaltioiden markkinoille. Samalla tunnustetaan kuitenkin jäsenvaltioiden oikeus tietyin edellytyksin hyväksyä ja toteuttaa yhteisön sisäistä kauppaa mahdollisesti rajoittavia toimenpiteitä, joilla suojellaan perustavanlaatuisia yleisiä etuja. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on osoitettava kussakin tapauksessa, että tällainen sääntely tai hallintokäytäntö ovat tarpeen EY 30 artiklassa tarkoitettujen etujen ja pakottavien vaatimusten suojaamiseksi, ja tarvittaessa, että kyseessä olevien tuotteiden myynti aiheuttaa vaaraa kansanterveydelle.¹⁰

44. On selvää, että tuojana olevan jäsenvaltion markkinoille pääsy rajoittuu, jos edellytetään, että tuotteelle on saatava ennakkohyväksyntä ja että toisen jäsenvaltion myöntämille todistuksille tuotteen laadusta tai sen sopivuudesta suunniteltuun tarkoitukseen on saatava vastaavuustodistus. Juuri näin käy kun hyväksymis- tai vastaavuustodistushakemukset hylätään. Tällaiset vaatimukset muodostavat siis EY 28 artiklassa kielletyn tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavan toimenpiteen.¹¹

45. Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 §:ssä säädetyllä hyväksymismenettelyllä pyritään takaamaan rakennuksissa ja rakennuskohteissa käytettyjen materiaalien turvallisuus, ja sen avulla suojellaan siten myös kansanterveyttä. Näin ollen voidaan siis hyväksyä, että uusien tai testaamattomien rakennusmateriaalien ja -tapojen alistaminen hyväksymismenettelyyn on perusteltavissa EY 30 artiklaan vedoten.

46. Tällaisen kansallisen toimenpiteen on kuitenkin täytettävä myös tarpeellisuutta ja suhteellisuutta koskevat edellytykset. Komissio on viitannut yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka nojalla jäsenvaltioiden on pyrittävä osaltaan keventämään yhteisön sisäisessä kaupassa suoritettavia tarkastuksia.¹² Tällä velvoitteella, joka sisältyy myös EY 10 artiklaan, tarkoitetaan sitä,

10 — Asia C-420/01, komissio v. Italia, tuomio 19.6.2003 (Kok. 2003, s. I-6445, 30 kohta).

11 — Vrt. asia C-14/02, ATRAL, tuomio 8.5.2003 (Kok. 2003, s. I-4431, 62 ja 63 kohta).

12 — Ks. edellä 38 kohta.

että kansalliset viranomaiset eivät saa vaatia testien ja tarkastusten uusimista ja että niiden on otettava huomioon muissa jäsenvaltioissa tunnustettujen ja hyväksyttyjen tarkastuslaitosten hyväksyntämenettelyjen tulokset. Velvoitteen asianmukainen noudattaminen edellyttää aktiivista asennetta sekä siltä kansalliselta tarkastuslaitokselta, jolle tuotteen hyväksymis- tai vastaavuustodistus-hakemus on jätetty käsiteltäväksi, että tuotteen jo hyväksyneeltä ja tuotteelle hyväksymistodistuksen myöntäneeltä varmentamiselimeltä. Näillä elimillä on joka tapauksessa paremmat mahdollisuudet saada tarvittavat tiedot kuin yksittäisillä hakijoilla, jotka haluavat käydä kyseessä olevilla tuotteilla kaupaa tai käyttää niitä. Sen lisäksi, että niillä on paremmat mahdollisuudet luoda asianmukaiset yhteydet muiden jäsenvaltioiden vastaaviin elimiin, niiden tehtävänä on myös päättää, mitä tietoja ne tarvitsevat kyseessä olevan tuotteen hyväksyneen ja sille hyväksymistodistuksen myöntäneen varmentamiselimen asemasta sekä tämän soveltamista menetelmistä ja standardeista.

47. Toisin sanoen varmentamiselinten on toimittava rakentavassa yhteistyössä sujuvoittaakseen menettelyjä, joita on noudatettava, jotta päästään tuojana olevan jäsenvaltion kansallisille markkinoille, riippumatta siitä, kuuluvatko nämä elimet kattojärjestöihin tai onko niiden välillä tehty muodollisia yhteistyösopimuksia. Jos tuotteen on jo hyväksynyt jokin jäsenvaltioissa tunnustettu

elin, todistustaakka sovellettujen menettelyjen ja standardien vastaavuuden osoittamiseksi ei voi olla markkinatoimijoilla.

48. Nyt esillä olevaa asiaa koskevasta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että LNEC kieltäytyi todistamasta IIP:n myöntämän hyväksymistodistuksen vastaavuuden puhtaasti muodollisin perustein. LNEC vetosi siihen, ettei IIP ole UEATC:n jäsen, kuten LNEC itse, eikä LNEC ollut tehnyt yhteistyösopimusta IIP:n kanssa. Joka tapauksessa LNEC ei lähestynyt omasta aloitteestaan italialaista elintä saadakseen tietoja, joiden perusteella se olisi voinut arvioida hakijayrityksen sille hyväksyttäväksi jättämän hyväksymistodistuksen luonteen. Pelkästään tätä voidaan pitää edellä kuvatun yhteistyövelvoitteen rikkomisena.

49. Tähän voidaan lisätä, että kyseessä olevissa kansallisissa säännöksissä sallitaan ainoastaan kokonaisten vesijohtoputkistojen eikä yksittäisten putkien hyväksyminen, mikä menee pidemmälle kuin on tarpeen rakennusten ja kansanterveyden suojelutavoitteen saavuttamiseksi. Vaikka voidaan hyväksyä, että on varmistettava koko vesijohtoputkiston asianmukainen ja turvallinen toiminta, tämä seikka on pidettävä erillään mahdollisuudesta varmistaa, että putkiston yksittäiset komponentit sopivat suunniteltuun käyttöönsä. Jälkimmäinen näkökohta ei voi riippua siitä, onko komponentit hyväksytty osana vesijohtoputkistoa.

50. Lopuksi totean, kuten komissio edellä huomautti, että yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti todennut, että "jotta hallinnollinen ennakkolupajärjestelmä voisi olla oikeutettu huolimatta siitä, että sillä poiketaan perusvapauksista, sen on näin ollen joka tapauksessa perustuttava objektiivisiin, syrjimättömiin ja ennalta tiedossa oleviin kriteereihin, jotta kansalliset viranomaiset eivät pysty käyttämään harkintavaltaansa mieltävaltaisesti".¹³ Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 §, jossa säädetään ainoastaan, että uusien ja testaamattomien rakennusmateriaalien ja -tapojen on läpikäytävä LNEC:n hyväksymismenettely, ei selvästikään noudata tätä menettelyllistä vaatimusta.

51. Kolmessa edeltävässä kappaleessa mainitun perusteella totean, että Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 § loukkaa suhteellisuusperiaatetta ja on näin ollen yhteensopimaton EY 28 artiklan kanssa.

C Päätökseen N:o 3052/95 sisältyvä ilmoitusmenettely

52. Komissio väittää, että EPAL:n kieltäytyminen hyväksymästä vesijohtoputkistoa ilman LNEC:n vastaavuustodistusta ja LNEC:n kieltäytyminen tunnustamasta IIP:n myöntämän hyväksymistodistuksen vastavuutta muodostavat päätöksen N:o 3052/95

1 artiklassa tarkoitetun toimenpiteen, josta olisi näin ollen pitänyt ilmoittaa komissiolle 45 päivän kuluessa toimenpiteen toteuttamisesta.

53. Portugalin hallitus vastaa, että toimenpiteen tarkoituksena oli saattaa voimaan direktiivin 89/106 mukaiset velvoitteet, mistä seuraa, ettei ilmoitusmenettely koskenut sitä päätöksen N:o 3052/95 3 artiklan 2 kohdan nojalla.

54. Päätöksen N:o 3052/95 1 artiklassa säädetään, että "jos jäsenvaltio estää jonkin tietyn toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistetun kaupan pidetyn tai vapaassa vaihdannassa olevan tuotemallin tai -tyypin vapaan liikkuvuuden tai markkinoille saattamisen, sen on ilmoitettava tästä toimenpiteestä viipymättä komissiolle, jos sen välittömänä tai välillisenä seurauksena on yleinen kieltö, markkinoille saattamista koskevan luvan epääminen, kyseisen tuotemallin tai -tyypin muuttaminen sen markkinoille saattamiseksi tai markkinoilla pysyttämiseksi tai markkinoilta poistaminen". Yhteisöjen tuomioistuimen kuvauksen mukaan "tämä käsite — — kattaa tuomioistuimen päätöksiä lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet, joilla rajoitetaan jossain toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistettujen tai kaupan pidettyjen tavaroiden vapaata liikkuvuutta, olivatpa kyseiset toimenpiteet millaisia tahansa tai minkä tahansa julkisen vallan käyttäjän toteuttamia".¹⁴

¹³ — Edellä alaviitteessä 9 mainitussa asiassa C-390/99 annetun tuomion 35 kohta.

¹⁴ — Yhdistetyt asiat C-388/00 ja C-429/00, Radiosistemi, tuomio 20.6.2002 (Kok. 2002, s. I-5845, 68 kohta).

55. Nyt esillä olevassa asiassa EPAL:n ja LNEC:n tekemät päätökset yhdessä estivät kyseessä olevien polyeteeniputkien käytön, ja niiden on katsottava muodostavan päätöksen N:o 3052/95 1 artiklan mukaisen toimenpiteen. Toimenpidettä ei voida pitää direktiivin 89/106 nojalla toteutettuna toimenpiteenä, joten Portugalin hallitus ei ollut vapautettu ilmoitusvelvoitteesta.

56. Portugalin tasavalta ei näin ollen ole noudattanut päätöksen N:o 3052/95 1 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se jätti ilmoittamatta komissiolle kyseessä olevia polyeteeniputkia koskevasta toimenpiteestä 45 päivän kuluessa toimenpiteen toteuttamisesta.

V Oikeudenkäyntikulut

57. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut Portugalin hallituksen velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Portugalin hallitus on siten velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

VI Ratkaisuehdotus

58. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

- 1) toteaa, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut EY 28 ja EY 30 artiklan ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 3052/95/EY 1 artiklan ja 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on 7.8.1951 annetun Decreto-Lei-asetuksen nro 38/382 17 §:n nojalla vaatinut, että muista jäsenvaltioista tuotujen polyeteeniputkien on käytävä läpi hyväksymismenettely, ottamatta huomioon näiden valtioiden myöntämiä hyväksymistodistuksia, ja koska se ei ole ilmoittanut tästä toimenpiteestä komissiolle
- 2) velvoittaa Portugalin tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.